

Inflácia

ZE I Cvičenie 10

Ing. Zuzana Staníková, PhD.

Inflácia

- Inflácia sa prejavuje ako dlhodobý rast cenovej hladiny tovarov a služieb.
- Cenová hladina
 - **celková úroveň cien tovarov a služieb, ktoré sa v ekonomike predávajú a nakupujú.**

-
- **Dezinflácia** – pokles miery inflácie
 - **Deflácia** – pokles celkovej cenovej hladiny (opak inflácie).

Meranie inflácie

- Na meranie inflácie sa používajú cenové indexy.

Cenový index

- je vážený priemer individuálnych cien vybraného spotrebného koša v dvoch porovnávaných obdobiach, pričom váha ceny každého tovaru odráža ekonomický význam tohto tovaru.

Najvýznamnejšie cenové indexy

- Index spotrebiteľských cien (CPI) a Index životných nákladov
- Index cien priemyselných výrobcov (PPI),
- deflátor HDP

Index spotrebiteľských cien (CPI)

Použitie:

- Meranie zmien cien a životných nákladov
- Meria náklady na tovary a služby priemerného spotrebiteľa
- Laspeyresov vzorec

$$CPI = \frac{\sum p_t q_0}{\sum p_0 q_0} \times 100$$

Index životných nákladov

- vyjadruje, ako sa zmeny cien odrážajú vo výdavkoch vybraných typov sociálnych skupín domácností
- Počíta sa za
 - domácnosti zamestnancov
 - domácnosti dôchodcov
 - nízkopříjmové domácnosti

Harmonizované indexy spotrebiteľských cien (HICPs)

- zostavujú sa od roku 1997
- porovnateľnosť indexov spotrebiteľských cien jednotlivých krajín EU.
- Rozdiel medzi HICP a CPI:
 - Pokrytie indexu
 - Výpočet váh
 - Zaokrúhľovanie indexov

Index cien výrobcov (PPI)

- PPI meria infláciu z pohľadu predávajúceho.
- meria veľkosť zmien cien tovarov a služieb domácich priemyselných výrobcov v priebehu času.
- Výpočet:

$$PPI = \frac{\sum p_t q_0}{\sum p_0 q_0} \cdot 100$$

Deflátor HDP

➤ súhrnný cenový index

➤

➤

$$\text{Deflátor HDP} = \frac{HDP_n}{HDP_r} = \frac{\sum p_t q_t}{\sum p_0 q_t} \cdot 100$$

Miera inflácie

- miera zmeny celkovej cenovej hladiny meranej indexom spotrebiteľských cien

$$I_t = \frac{CPI_t - CPI_{t-1}}{CPI_{t-1}} \cdot 100[\%]$$

Jadrová a čistá inflácia

kvantifikuje mieru rastu cenovej hladiny na neúplnom spotrebnom koši

Celková inflácia sa skladá z

- jadrovej inflácie
- vplyvu položiek s regulovanými cenami
- vplyvu nepriamych daní

$$\begin{aligned} & \textit{Príspevok jadrovej inflácie} \\ & = \\ & \textit{príspevok čistej inflácie} \\ & + \\ & \textit{príspevok cien potravín} \end{aligned}$$

Druhy inflácie z hľadiska rýchlosti rastu cenovej hladiny

- **Mierna inflácia**
- jednociferné ročné tempo rastu cenovej hladiny
- tempo rastu cenovej hladiny neprekračuje tempo rastu výstupu ekonomiky

-
- **Cválajúca alebo galopujúca**
 - dvojciferné až trojciferné ročné tempo rastu cenovej hladiny

- **Hyperinflácia**

- štvor a viacciferné tempo rastu cenovej hladiny
- zapríčiňuje rozpad peňažného systému a zrušenie hospodárskych väzieb

-
- Příčiny inflácie môžu byť:
 - na strane dopytu
 - na strane ponuky

Dopytová inflácia

je zapríčinená:

- nadmernými investičnými výdavkami
- rýchlejším rastom nominálnych miezd ako produktivita práce
- znížením úrokovej miery a daní
- zvyšovaním štátnych výdavkov (hlavne pri deficitnom štátnom rozpočte)

Ponuková (nákladová) inflácia

- spôsobuje ju
- rast mzdových nákladov
- zvýšenie cien dovážaných surovín
- Vplyv nedokonalkej konkurencie, ktorá môže vyvolať rast cien medziproduktu.

Inflácia z hľadiska zjavnosti:

Otvorená

➤ Skrytá

➤ Potlačená

Cielenie inflácie

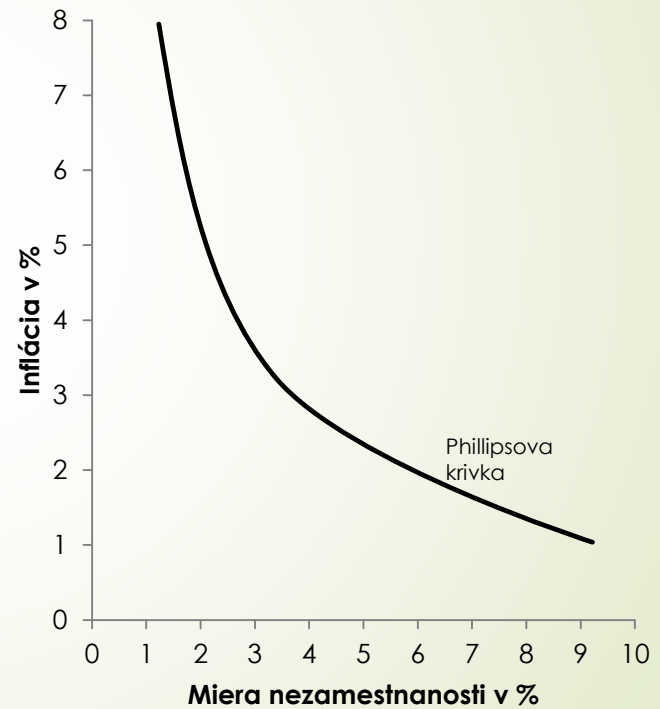
- je režim menovej politiky
- Centrálna banka určí konečný cieľ inflácie, ktorý sa snaží dosiahnuť prostredníctvom regulácie úrokovej miery.

Dôsledky inflácie

- Sociálne napätie
- Prerozdeľovanie dôchodkov
- Spomalenie ekonomického rastu
- Pokles kúpyschopnosti obyvateľov
- Zmena štruktúry spotreby
- Vplyv na zahraničnú ekonomickú rovnováhu

Vzťah nezamestnanosti a inflácie

➤ Phillipsova krivka

Úloha 1.- Priradzte k nasledujúcim definíciám príslušné pojmy

1. Obdobie, kedy je miera inflácie extrémne vysoká.
2. Pokles cenovej hladiny.
3. Krivka znázorňujúca vzťah nezamestnanosti a inflácie.
4. Reprezentatívna vzorka tovarov a služieb nakupovaných spotrebiteľmi v danej ekonomike.
5. Pokles miery inflácie.
6. Číslo vyjadrujúce vývoj cenovej hladiny v čase.

Úloha 1.- pokračovanie

7. Celková úroveň cien tovarov a služieb nakupovaných a predávaných v ekonomike.
8. Dlhodobý rast cenovej hladiny.
9. Index vyjadrujúci, ako sa zmeny cien odrážajú vo výdavkoch jednotlivých sociálnych skupín domácností.
10. Vážený priemer individuálnych cien vybraného spotrebného koša v dvoch porovnávaných obdobiach, pričom váha ceny každého tovaru odráža jeho ekonomický význam.
11. Jednociferné ročné tempo rastu cenovej hladiny.
12. Percentuálne vyjadrenie miery zmeny cenovej hladiny za dané časové obdobie.

Úloha 2.

Na základe údajov hypotetického spotrebného koša vypočítajte index spotrebiteľských cien v roku 2018.

Produkt	Množstvo (2017) (q_0)	Množstvo (2018) (q_t)	Cena € (2017) (p_0)	Cena € (2018) (p_t)
Rohlíky	200	230	0,05	0,05
Mlieko	50	55	0,70	0,80
Kofola	20	22	3,80	3,90
Korčule	1	2	180	210
Jedlo v menze	100	150	0,80	0,90

Úloha 3.

V tabuľke 11.2 sú uvedené položky hypotetického spotrebného koša. Na základe uvedených údajov vypočítajte:

- Index spotrebiteľských cien v roku 2018 oproti základnému obdobiu.
- Index spotrebiteľských cien v roku 2017 oproti základnému obdobiu.
- Mieru inflácie.

Základným obdobím je rok 2010.

Produkt	Množstvo 2010	Množstvo 2017	Množstvo 2018	Cena (€) 2010	Cena (€) 2017	Cena (€) 2018
chlieb	190	200	212	1,50	1,52	1,55
maslo	125	130	128	2,30	2,45	2,46
Oblečenie	85	83	90	75	80	80
Topánky	18	20	21	48	50	55
Návšteva kina	10	10	12	3	3,5	4
Jedlo v menze	151	150	152	1,10	1,10	1,20

Úloha 4.

Určite, ktorý z nasledujúcich inflačných impulzov po jeho akomodovaní centrálnou bankou spôsobuje dopytovú, a ktorý nákladovú infláciu.

- a) Zvýšenie vládnych výdavkov na statky
- b) Zvýšenie cien pohonných hmôt.
- c) Zvýšenie výdavkov domácností na spotrebné statky.
- d) Zvýšenie cien výrobných vstupov.
- e) Zvýšenie mzdovej sadzby.
- f) Zníženie hraničného sklonu k úsporám domácností.

Zdroje:

STANÍKOVÁ, Z.: Ekónómia - cvičebnica, 1. vydanie, EDIS vydavateľské centrum ŽU, Žilina 2015

KUCHARČÍKOVÁ, A., HOLKOVÁ, B., KOZUBÍKOVÁ, Z., STANÍKOVÁ, Z., TOKARČÍKOVÁ, E.: Základy ekonomickej teórie - cvičebnica, 1. vydanie, EDIS vydavateľské centrum ŽU, Žilina 2015

KUCHARČÍKOVÁ, A., TOKARČÍKOVÁ, E.: Základy ekonomickej teórie pre informatikov, 1. vydanie, EDIS vydavateľské centrum ŽU, Žilina 2015

LISÝ, J. a kol.: Ekónómia v novej ekonomike, 1. vydanie, IURA EDITION, Bratislava 2005

PARKIN, M.: Macroeconomics, 11 th edition, Pearson Education Limited, UK, 2014

SCHILLER, B. R.: Makroekonomie, 1. vydanie, Computer Press, Brno 2004

STANÍKOVÁ, Z.: Úvod do ekónómie, 1. vydanie, EDIS vydavateľské centrum ŽU, Žilina 2015

Tento študijný materiál vznikol v rámci riešenia projektu:

„Kvalitné vzdelávanie s podporou inovatívnych foriem, kvalitného výskumu a medzinárodnej spolupráce – úspešný absolvent pre potreby praxe“

ITMS: 26110230090

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť/Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

